

Onderwerp Oplossingsrichtingen voor problematiek OPSB

Steller M.O.S. Floor

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 62 54 Bijlage(n) -

Ons kenmerk OS.13.4068680

Datum **16 JAN 2014** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In de motie Onderhoud culturele gebouwen, op 13 november 2013 door uw raad aangenomen tijdens de behandeling van onze gemeentebegroting 2014, sprak u uw zorg uit over de onderhoudsstaat van onze stadsschouwburg. Met deze brief willen wij u hierover conform afspraak informeren.

We behandelen achtereenvolgens in deze brief de volgende punten:

1. Wat is de situatie rond De Stadsschouwburg?
2. Wat is de besluitvorming rond de schouwburg en OPSB?
3. Hoe willen we de situatie gaan verbeteren?
4. Wat gaan we hiervoor concreet doen?

1. Wat is de situatie rond De stadsschouwburg?

In 2011 meldden we uw raad bij de begroting 2012 dat er problemen waren met het onderhoud van De Stadsschouwburg. Deze problemen dragen bij aan het niet sluiten van de begroting van de beheerder en exploitant, onze werkmaatschappij Oosterpoort en Stadsschouwburg (OPSB). De feitelijke situatie van De Stadsschouwburg wordt momenteel in kaart gebracht. Het pand, gebouwd in 1883, is een kwetsbaar rijksmonument. De problemen doen zich vooral voor in het casco (de romp). Onder meer door houtrot en water dat in de gevel dringt, is er steeds meer kans op afbrokkelend pleisterwerk. Ingrijpen is gewenst: verder uitstel leidt snel tot verergering van de situatie en daarmee tot het groeien van de risico's en de kosten voor herstel.

2. Wat is de besluitvorming rond de schouwburg en OPSB?

Rond 2000 constateerden we bij beide panden van onze werkmaatschappij Oosterpoort en Stadsschouwburg achterstallig onderhoud. Op 30 november 2005 kwam op basis van een raadsbesluit (OS 05.67200) 6,8 miljoen euro beschikbaar voor renovatie. Ook werd het budget bij OPSB voor dagelijks onderhoud van jaarlijks 40 duizend euro verhoogd naar 420 duizend euro.

Het besluit meldde tevens dat deze maatregelen onvoldoende zouden zijn. Voor de periode 2006-2016 werd een jaarlijks tekort verwacht van 170.000 euro voor onderhoud van het vastgoed, opgeteld 1,7 miljoen euro. Ook zou OPSB zelf moeten zorgen voor de vervanging van bedrijfsmiddelen, bijvoorbeeld in podiumtechniek en horeca, een jaarlijkse kostenpost van ongeveer 200.000 euro. OPSB werd gevraagd deze zaken op te lossen binnen de eigen exploitatie. In de besluitvorming werd ook gezegd hoe dit zou moeten gebeuren, namelijk door efficiency in de bedrijfsvoering, het verlengen van de vervangingstermijnen en aanbestedingsvoordelen bij de renovatie. Het besluit voorzag ook niet in een voorziening voor het Kruithuis. Gezien de toenmalige financiële basis van OPSB werd deze besluitvorming door alle partijen, inclusief uw raad, werkbaar geacht.

In de loop der jaren volgden echter tegenvallers en kortingen:

- In 2008 constateerden we dat het casco van De Stadsschouwburg er slechter voorstond dan in 2005 ingeschat. Dit nadeel werd op tenminste 800.000 euro getaxeerd. In 2009 is de achterstand in het onderhoud aangemeld voor onze knelpuntenagenda voor de Voorjaarsbrief, maar daar wegens nog urgenter zaken ook weer van afgevoerd. We schatten dat de kosten voor herstel inmiddels zijn opgelopen tot tenminste 1,2 miljoen euro.
- De kosten voor het vervangen van bedrijfsmiddelen bleken te laag ingeschat: in plaats van jaarlijks 200.000 euro ging het om jaarlijks 418.000 euro.
- Na jaren van tobben werd in 2013 het Kruithuis gesloten als ongeschikte podiumlocatie. Voor die tijd drukte het Kruithuis jarenlang op de OPSB-exploitatie als relatief dure locatie. Nog steeds zijn er overigens voor OPSB onderhoudskosten voor het gesloten Kruithuis als deel van het gebouw van de schouwburg.
- In 2009 is in de cultuurnota vastgelegd OPSB structureel 75.000 euro te korten.
- Een onjuiste toerekening van energiekosten, gecorrigeerd in 2013, leverde OPSB voor die tijd naar schatting enkele jaren een jaarlijks nadeel op van 100.000 euro.
- Wijzigingen in wet- en regelgeving (o.a. op het gebied van veiligheid) leiden voor OPSB tot structureel hogere kosten van jaarlijks 138.000 euro.
- Vanuit onze gemeente is OPSB de afgelopen jaren aanvullend een totale jaarlijkse bezuiniging opgelegd van 199.000 euro.

Als gevolg hiervan heeft OPSB niet aan de verwachtingen kunnen voldoen. Daar komt bij dat knelpunten als het vinden van asbest in de Oosterpoort en het vervangen van de trekkenwand de onmiddellijke en uitgebreide aandacht

vroegen van OPSB. De voortdurende druk op de exploitatie en tegenvallers in het onderhoud leiden bij OPSB in 2014 tot een exploitatietekort van 519.000 euro. De kosten voor herstel van De Stadsschouwburg zijn hierbij inbegrepen. De verwachting is dat het exploitatietekort bij OPSB bij niet ingrijpen vanaf 2015 zal oplopen tot 654.000 euro.

3. Hoe willen we de situatie gaan verbeteren?

De Stadsschouwburg is een kroonjuweel van onze stad, samen met De Oosterpoort van groot belang voor zowel onze status als culturele hoofdstad van het Noorden als onze positie in de top 5 van nationale cultuursteden. We willen daarom toewerken naar een solide oplossing voor de geconstateerde problematiek.

Herstel van de schouwburg staat voor ons voorop. We hebben dan ook meteen opdracht gegeven voor een externe schouw die de problemen en gevraagde maatregelen precies in kaart brengt. Dit moet resulteren in een plan van aanpak voor het oplossen van het achterstallig onderhoud. Daarmee willen we al in 2014 beginnen.

Daarnaast willen we OPSB ontlasten van de zorg voor het vastgoed door dit vastgoed op korte termijn onder te brengen bij onze nieuwe afdeling Vastgoed Management. Deze ontstaat per 2014 als onderdeel van het Shared Service Center, en verenigt al onze expertise op het gebied van maatschappelijk vastgoed. We zien deze overdracht als correctie van een ongewenste, historische gegroeide situatie. Zoals ook het onderzoek van KPMG stelt, is onze gemeente gebaat bij een zo helder mogelijke relatie met zijn werkmaatschappijen, waarin alle kosten, budgetten en verantwoordelijkheden duidelijk worden benoemd.

Dit voorjaar willen we in goed overleg met OPSB een exacte afbakening ('demarcatie') vaststellen tussen het eigenaars- en het huurdersonderhoud van De Oosterpoort en De Stadsschouwburg. Zo bepalen we welke onderdelen of installaties verbonden zijn met het gebouw en welke met de activiteiten. Op basis hiervan stellen we vast welk bedrag met het vastgoed 'meeverhuist' naar onze afdeling Vastgoed Management. Deze afdeling krijgt vervolgens de financiële en organisatorische verantwoordelijkheid voor het herstel van de schouwburg overgedragen, inclusief de eigenaarslasten voor het achterstallig onderhoud. De verantwoordelijkheid voor (kosten van) onderhoud en vervanging van bedrijfsmiddelen blijft een zaak van OPSB.

Verder willen we met een pakket van maatregelen de exploitatie van OPSB op orde brengen. Het gaat hierbij om ingrepen in de bedrijfsvoering, zoals het niet invullen van vacatures en efficiency in horeca en productie, en in het

aanbod, zoals het beperken van de meest complexe programmering. We gaan er van uit dat deze maatregelen jaarlijks 347.000 euro zullen opleveren.

Daarmee zijn we er nog niet. In 2014 willen we met aanvullende maatregelen de exploitatie van OPSB verder op orde brengen. Een aantal van deze maatregelen komt voort uit het boekenonderzoek dat KPMG in 2013 naar OPSB verrichte en waarover in een aparte brief (OS 13.4006052) aan uw raad is gerapporteerd. Zo willen we meer voordeel halen uit de samenwerking van OPSB met andere culturele instellingen als Martiniplaza.

Mogelijk ontkomen we bij aanvullende maatregelen niet aan ingrepen in het publieksaanbod (voorstellingen). We betrekken hierbij de visitatie die de Kunstraad momenteel verricht in onze cultuursector, waaronder OPSB. We bepalen vervolgens in samenspraak met uw raad in hoeverre eventuele ingrepen in aanbod en cultuurprofiel van OPSB acceptabel zijn, gezien de culturele ambities van onze stad.

In de volgende paragraaf geven we een overzicht van de maatregelen.

4. Wat gaan we hiervoor concreet doen?

We zijn ons ervan bewust dat een aantal keuzes rond Stadsschouwburg en OPSB door een volgend college zullen worden gemaakt. Hiertoe formuleren wij voorstellen die bij de vorming van dit college aan de orde kunnen komen. We zetten onze maatregelen en voorstellen voor u op een rij:

1. Onze afdeling Vastgoed Management en OPSB coördineren een onafhankelijke schouw van de Stadsschouwburg en komen op basis hiervan tot een plan van aanpak. Met de uitvoering hiervan beginnen we in 2014.
2. We dragen het vastgoed van OPSB uiterlijk 1 april 2014 over aan onze afdeling Vastgoed Management. Hiertoe brengen we zorgvuldig de gewenste verdeling van taken, verantwoordelijkheden en budgetten in kaart. De financiële verantwoordelijkheid voor het achterstallig onderhoud maakt deel uit van de overdracht.
3. We voeren per 2014 besparende maatregelen in voor bedrijfsvoering en programmering van OPSB. We gaan er van uit dat die maatregelen gezamenlijk 347.000 euro bijdragen aan de begroting van OPSB.
4. We kijken naar verdere mogelijkheden voor besparing of een hoger rendement in de bedrijfsvoering en programmering van OPSB. We leggen hierbij dwingend een (verdere) samenwerking op met Martiniplaza en andere cultuurinstellingen. Ook betrekken we hierbij de visitatie die de Kunstraad Groningen voorjaar 2014

uitvoert in het culturele veld, waaronder OPSB. Verder willen we OPSB ontlasten in de inhuur van externe krachten door te kijken of hiervoor beschikbaar gemeentelijk personeel is in te zetten en kijken we met, het rapport van KPMG in de hand, nog eens kritisch naar eventuele dubbelingen in onze gemeentelijke dienstverlening aan OPSB.

5. Onze afdeling Vastgoed Management werkt samen met OPSB aan een aanvraag voor 2014 bij de BRIM-regeling, een rijksregeling voor het onderhoud en herstel van monumenten als De Stadsschouwburg.
6. Met de GrESCO kijken we of energiebesparende maatregelen mogelijk zijn bij OPSB. We zien hiertoe goede mogelijkheden, maar verwachten geen financiële voordelen op korte termijn. Voor de bijbehorende investeringen wordt een terugverdientijd geraamd van tenminste vijftien jaar. Wel kunnen we besparen door het herstel van de Stadsschouwburg direct met GrESCO-maatregelen te combineren, in plaats van deze onafhankelijk van elkaar uit te voeren.

Het college zal ten behoeve van de voorbereiding van de begroting 2015 de financiële consequenties van de verschillende maatregelen verder in beeld brengen. Daarnaast is het college van oordeel dat een meer fundamentele bezinning wenselijk is op de culturele infrastructuur in onze stad. Het college zal hiertoe het initiatief nemen.

We rapporteren u over de voortgang van de maatregelen op de gebruikelijke wijze. We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.N. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys